

6 Sınıf Ders Notları

version

BTY6

Kasım 28, 2023

Contents

BTY5	1
6-1-1-Bilişimin Önemi	1
Nesnelerin İnterneti	1
Bit'in Meslekelere Etkisi	2
Bit'in Sağlığa Etkisi	3
Bit'in Kültüre Etkisi	4
6-1-2-İşletim Sistemleri	5
İletim Sistemi Nedir?	5
Pardus:	6
6-1-3-Dosya Yönetimi	7
Dosya Nedir?	7
Dosya İşlemleri:	8
Klasör ve Dizin:	8
Sürücüler:	8
Dosya Uzantıları:	8
6-1-4-Etik Değerler	10
Etik Nedir?	10
İnternette Etiği:	10
İnternet'te dikkat edilmesi gereken eylemler şunlardır;	10
KVKK(Kişisel Verileri Koruma Kurumu):	11
Siber Zorbalık:	11
Bilişim Etiği:	11
6-1-5-Telif Hakları	12
Telif Hakları:	12
Kullanıcı Hakları:	12
Lisans işaretleri:	12
Lisans Türleri:	13
Size Sorular:	13
6-1-6-Bilişim Suçları	14
6-1-7-Risk ve Tehlikeler	15
6-1-9-Gizlilik ve Güvenlik	17
6-1-9-Zararlı Yazılım	19
Zararlı Yazım	19
Virüsler:	19
Truva Atı:	19
Solucanlar:	20
Reklamlar:	20
Fidye:	20
Şifreleme Yöntemleri	21
Sezar Şifreleme	21
Md5 Şifreleme	21

6-1-11-Ağ ve Paylaşım	22
Ağ Nedir ve Çeşitleri?	22
Yerel Alan Ağları(LAN)	22
Metropol Alan Ağı(MAN):	23
Geniş Alan Ağı(WAN):	23
Paylaşım:	23
6-1-9-Arama Araştırma	24
Web Tarayıcıları	24
Arama Motorları	24
Web Sitesi Adres Yapısı	25
İletişim Kuralı	25
Web Sitesi Ad Uzantıları	25
Web Sitesi Ülke Kodları	26
6-1-13-İletişim Araçları	27
E-Posta:	27
Sohbet:	27
Forum:	27
Sanal Ortamda İletişimin Olumlu Yönleri:	28
Sanal Ortamda İletişimin Olumsuz Yönleri:	28
Bilgi Paylaşım Araçları	29
İşbirlikli Yazarlık	29
Çoklu Ortam Paylaşımıları	29
Web Günceleri(Blog)	29
Etiketleme ve Sosyal İmleme	29
Sosyal Medya	30
Dijital Kimlik	30
6-1-14-Sayılarla Oynuyorum	31
Elektronik Tablolama Programları:	31
Program Ara yüzü:	31
Sık Kullanılan Fare İşaretleri:	31
Excelde Sayı Uyarlama	32
Excelde Ay Uyarlama	32
Excelde Gün Uyarlama	32
Temel Formüller:	34
Toplama:	34
Ortalama:	34
En Büyük:	34
En Küçük:	34
Boş Say:	34
Değer Say:	34
6-1-15-Veriler Filtreleniyor	35
Veri Filtreleme:	35
Grafik Oluşturma:	35

6-1-17- Ses ve Video İşleme	36
Ses ve Video İşleme Programları	36
OBS(Çevrim Dışı/Offline):	36
https://123apps.com/tr/	36
Ses ve video Dosya Biçimleri	37
Ses Türleri	37
Video Türleri	37
6-1-18-Video Düzenliyorum	38
Hakkında	39
İletişim	40

BTY5

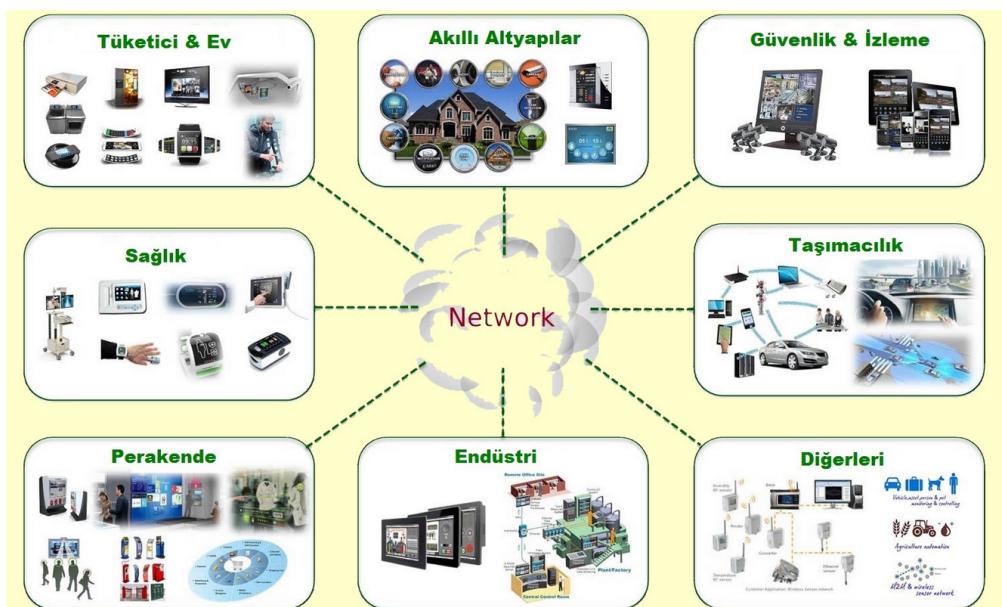
6-1-1-Bilişimimin Önemi

Nesnelerin İnterneti

İngilizce ismi Internet of Things (IoT) olan Nesnelerin İnterneti, ilk kez 1999 yılında Britanyalı teknoloji öncüsü Kevin Ashton tarafından ortaya atılmış bir terim. Nesnelerin interneti denildiğinde anlamamız gereken şey şudur; Gelişen teknoloji ile artık her şey internete bağlanabiliyor. Bu her şey bir nesnedir. İnternete bağlanan nesneleri internet üzerinden kontrol edebiliyor ve erişebiliyorsak bizde nesnelerin interneti içerisinde bulunuyoruz demektir.

Yakın gelecekte nesnelerin interneti;

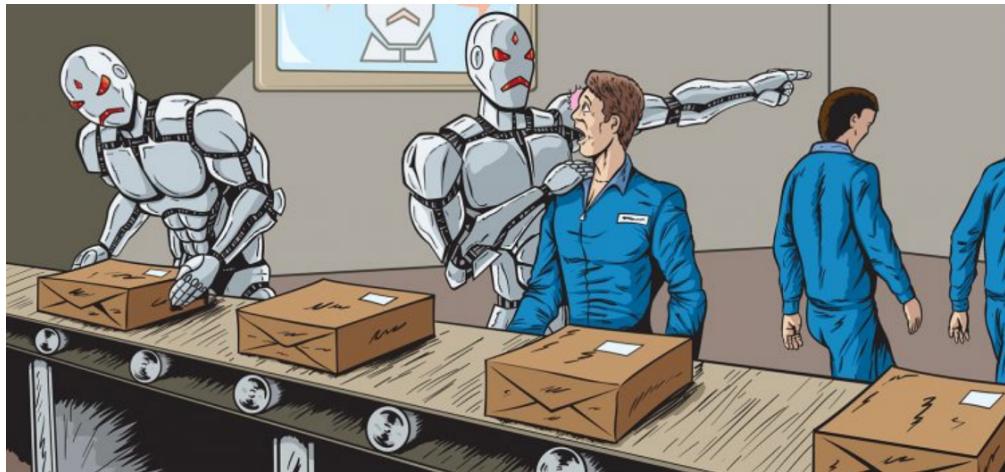
- insan-insan
- insan-nesne
- nesne-nesne arasında olacak.

Bit'in Meslekelere Etkisi

Bilişim alanındaki gelişmelerin olmasıyla yeni meslekler ve iş alanları oluşmuştur. Bu iş alanları ve meslekler şunlardır;

- Robotik ile ilgili meslekler
- Veri Analizi
- Sosyal Medya Yöneticiliği
- Sosyal Medya Analizciliği
- Sistem Yöneticiliği
- Yazılım Geliştiriciliği

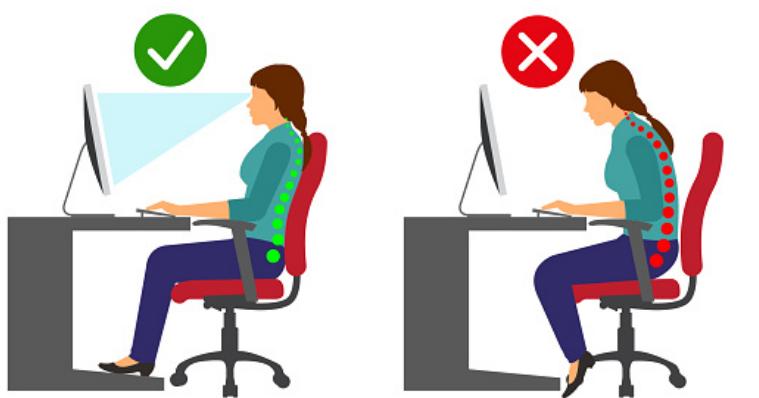
Bit'in Sağlığa Etkisi

Bit cihazlarını kullanırken sağlığımız risk altındadır. Bu riski en aza indirmek için şunlara dikkat etmeliyiz.

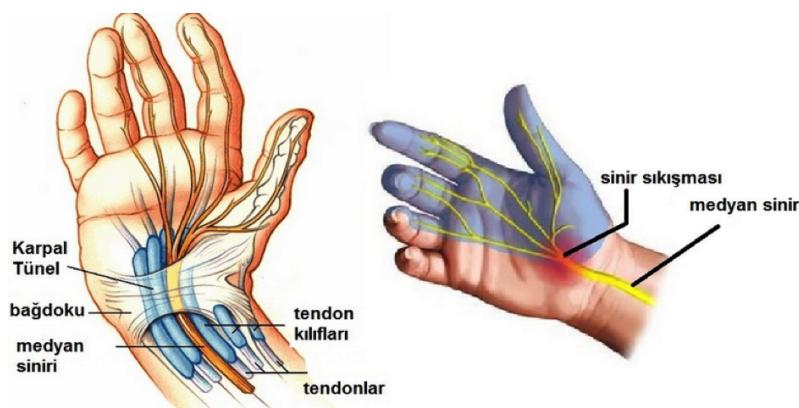
- **Ergonomik ürünler tercih etmeliyiz**

- Sık Sık çalışmaya ara vermemeliyiz
- **Ekrandan 45cm uzak durmalıyız.**

- Bulunduğumuz ortamı havalandırmalıyız
- Bulunduğumuz ortamın ışıklandırmasını gözden geçirmeliyiz.
- Devamlı tekrar eden hareketlerden uzak durmalıyız.
- Ruh sağlığımız bozulabilir.
- Karpal tunel sendromu konusunda bilgilenebiliriz

Bit'in Kültüre Etkisi

Bilişim bir çok alanı etkilemesi ile Dünya genelinde kültürler arası etkileşimin olmasına da sebep olmuştur. Etkileşimin en fazla olduğu alanlar şunlardır;

- Bilgi
- Teknoloji
- Moda
- Yemek
- Dans-Müzik vb.

6-1-2-İşletim Sistemleri

İletim Sistemi Nedir?

Cihazların çalışması için gerekli olan yazılımdır. Bilgisayarla kullanıcı ve uygulamalar arasında organizasyon yapan yazılımdır. Günümüzde en çok windows, linux ve macos kullanılmaktadır.

Sık kullanılanlar:

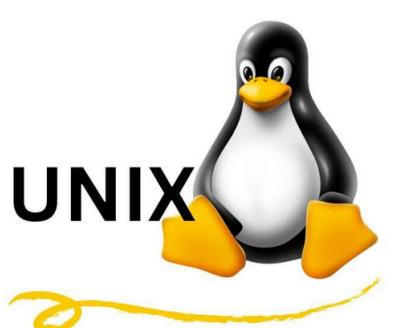
Windows : windows 3.1, 95 , 98, 2000, xp, vista, windows7, windows10

Linux : pardus, ubuntu, kali, android(mobil), redhat, suse vb.

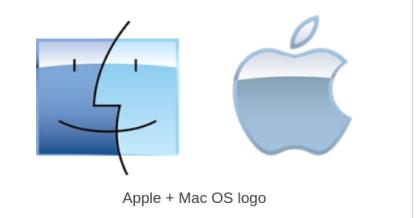

Unix : unix

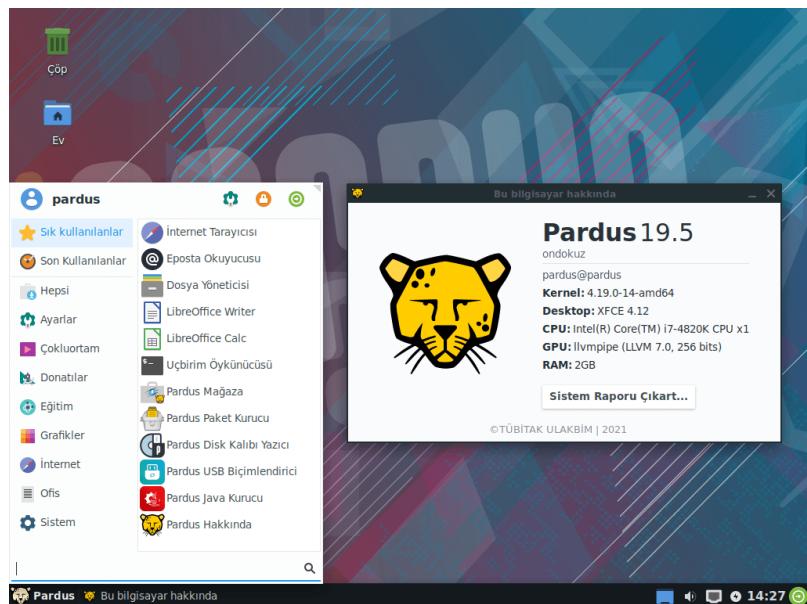
6-1-2-İşletim Sistemleri

Macos : macos, ios(mobil)

Pardus:

Pardus, Türkiye'de TÜBİTAK tarafından geliştirilen bir Linux dağıtımı olan Milli İşletim Sistemi. Planlamasına 2003 yılında başlanmış olup ilk kararlı sürümü 27 Aralık 2005'te yayınlanmıştır. Pardus adı, Anadolu Parsı'nın bilimsel adı olan *Panthera pardus tulliana*'dan gelmektedir.

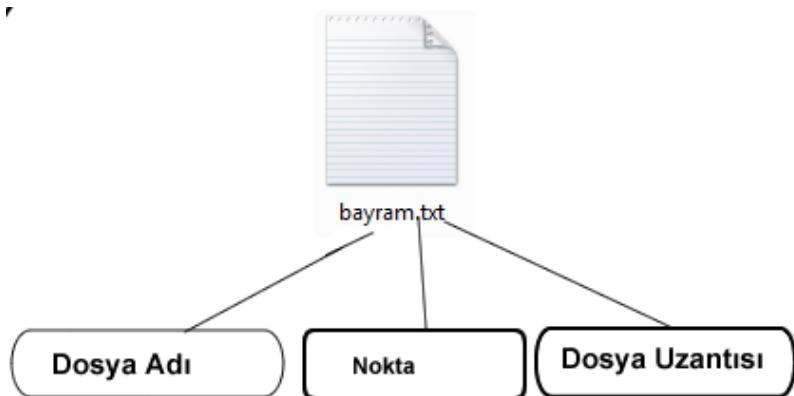
BT.6.1.2.3. Farklı işletim sistemlerini karşılaştırma.

Özellik	Windows	Linux (Pardus)
Kodlara erişim	Kapalı	açık kaynak
Virüsten etkilenme	Etkilenir	Etkilenmez
Geliştirme	Geliştirilemez	Geliştirilir
Ücret	Ücretli	Ücretsiz
Dağıtım	Dağıtılmaz	Dağıtıltır

6-1-3-Dosya Yönetimi

Dosya Nedir?

Bilgisayarda bilgilerin tutulduğu yapılardır. Bütün her şey bunlarda tutulur. Dosyaların türleri uzantılarına göre belirlenir.

**Dosyalar bilgilerin saklandığı yapılardır.
Bir çok işletim sistemi dosyaları uzantıları ile tanır
ve ona göre programlarla çalıştırırlar.**

Not: Bilmedikleri dosya uzantıları için ise bize sorarlar.

**Dosya isim ve uzantıları <,>, ?, |, /, *, \ vb. karakterlerden
oluşamaz.**

**Ayrıca işletim sistemleri için özel olan isimlerde olamaz.
Bunlar; com1, com2, lpt1 vb.**

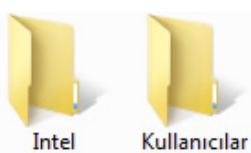
6-1-3-Dosya Yönetimi

Dosya İşlemleri:

- F2: Dosya seçiliyken bastığımızda adını değiştirmemizi sağlar.
- Delete: Dosya seçiliyken bastığımızda dosyayı çöp kutusuna gönderir.
- Shift+Delete: Dosyayı doğrudan siler.
- Ctrl+C: Dosyayı Kopyalar.
- Ctrl+V: Dosyayı Yapıştırır.
- Ctrl+X: Dosya keser.

Klasör ve Dizin:

Dosyaların düzenli tutulmasına sağlayan yapılardır.

Klasörler, dizindiyede bilinen dosyaları bir arada tutmak için kullanılan yapılardır.

Sürücüler:

Tüm bilgilerin tutulduğu mekanik yapılar:

Sürücüler, klasör ve dosyaları bir arada tutmak için kullanılan yapılardır.

Dosya Uzantıları:

- doc: Word dosyası(kelime işlemci yazılımı)
- xls: Excel dosyası(elektronik tablolama)
- ppt: powerpoint dosyası(sunu)
- jpg, png: resim dosyaları.
- rar, zip, tar: Sıkıştırma dosyaları.
- mov, flv, avi, mpg, mp4: video dosyaları.
- pdf: pdf dosyaları.
- mp3, wav: müzik dosyaları.

6-1-3-Dosya Yönetimi

Not: Linux işletim sisteminde dosya uzantılarının bir önemi yoktur. Windows'ta ise uzantısız bir işlem yapılmaz.

Dosya Yönetimi

Dosyalar bilgilerin saklandığı yapılardır. Bir çok işletim sistemi dosyaları uzantıları ile tanır ve ona göre programlarla çalıştırılır.

Not: Bilmedikleri dosya uzantıları için ise bize sorarlar.
Dosya isim ve uzantıları <,>, ?, |, *, \ vb. karakterlerden oluşamaz.
Ayrica işletim sistemleri için özel olan isimlerde olamaz. Bunlar; com1, com2, lpt1 vb.

Sürücüler, klasör ve dosyaları bir arada tutmak için kullanılan yapılardır.

Sık Kullanılan Programlar

- Microsoft Word
- Microsoft Excel
- Microsoft Powerpoint
- Paint
- Paint
- Chrome
- Winrar
- Media Player
- Adobe Acrobat Reader
- Media Player
- Vlc Player

Word Dosyası
Ses dosyası
Film Dosyası
Sunu Dosyası
Sıkıştırma Dosyası
Excel Dosyası
Çalıştırılabilir Dosyalar
Ac. Reader Dosyası

Bayram KARAHAN

6-1-4-Eтик Değerler

Eтик Nedir?

Eтик yaptığımız davranışların ahlak açısından uygun olup olmadığını ifade etmek için kullanılan ifadedir.

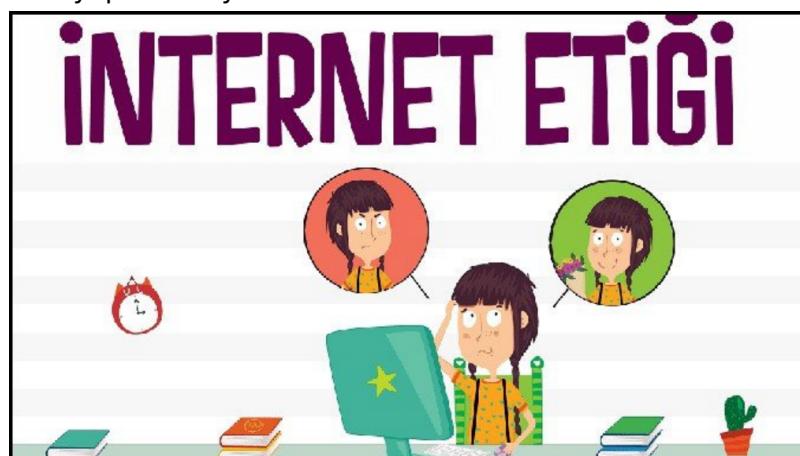
İnternette Etiği:

Bilişim teknolojilerini kullanarak yaptığımız eylemlerin etik kurallara uygun olarak yapılması gerekmektedir. Eğer uygun olmazsa bir çok maddi manevi olumsuzluklara maruz kalabiliriz.

İnternet'te dikkat edilmesi gereken eylemler şunlardır;

- Sosyal medyada etik davranışlar sergilemeliyiz.
- Her türlü bilgiyi KVKK'ya uygun şekilde paylaşmalıyız.
- Siber zorbalık yapmamalıyız.

KVKK(Kişisel Verileri Koruma Kurumu):

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Türkiye'de kişisel verilerin korunmasını sağlamak ve gözetmek için kurulmuş olan düzenleyici ve denetleyici bir kurumdur.

- Siber: İnternet

Siber Zorbalık:

Siber zorbalık, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak bir birey ya da gruba yapılan zarar verme davranışlarıdır.

Bilişim Etiği:

Siber zorbalık yapmadan ve KVKK kurallarına göre etik davranışlar sergilemektir.

6-1-5-Telif Hakları

Telif Hakları:

Bir bilgi veya eserin kullanımıyla ilgili hak ve izinlerin belirlendiği ifadelerdir.

Kullanıcı Hakları:

Bir nesnelerin kullanımıyla ilgili olusablecek sıkıntırlara karşı bizleri ve üreticiyi koruyacak haklardır. Bu haklar ulusal ve uluslararası kuruluşlar vardır. Bu kuruluşlar;

- TSE: Türk standartları Enstitüsü
- CE: Avrupa Standardı
- ISO: Uluslararası Standart.

Lisans İşaretleri:

İnsanların kendisine ait fotoğraf, resim, müzik, makale, şiir, kitap vb. dokümanlar kişilerin izni olmadan kullanılması durumunda birçok hak ihlali oluşturur. Bu hak ihlallerinin oluşmaması için şunlara dikkat etmemiz gerekmektedir;

- Sosyal medyada başkalarına ait fotoğraf vb. bilgiler paylaş mamalıyız. Ya da kişiden izin alınmalı.
- Kişinin eseri kullanılmadan önce kişiden mutlaka izin alınmalıdır.
- Eğer izin alınamıyorsa ismi mutlaka belirtilmelidir.
- Eser üzerinden para kazanılmamalı.
- Eserler izinsiz çoğaltılmamalı.
- Esere ait telif hakları mutlaka okunmalı.

Not: Internet'ten indirdiğimiz doküman, resim, müzik, film ve vb. eserlerin telif haklarını ihlal etmemize sebep olacağını unutmamalıyız.

Lisans Türleri:

Size Sorular:

- 1 Bir yazılım geliştirseniz nasıl bir yazılım yapmak isterdiniz?
- 2 Yazılımı geliştirirken yakın arkadaşlarınızın yazılımı denemelerini ister miydiniz?
- 3 Yazılımin tamamı ücretli mi olurdu?
- 4 İnsanlar yazılımınızı nasıl edinirlerdi? Yazılımı nasıl tanıtabilirsiniz?
- 5 Yazılımınız izinsiz kopyalanırsa ne olur?
- 6 Kopyalanmasını nasıl engelleyeceksiniz?

6-1-6-Bilişim Suçları

5237 sayılı TCK Bilişim alanında işlenen suçlar adı altında 243-245 maddelerde düzenlenmiştir.
Bu maddeler;

- Bilişim sistemine girme suçu(m 243)

- Sistemi engelleme, bozma, yok etme, değiştirme vb. (m. 244)

- Banka ve kredi kartını kötüye kullanma (m. 245)

- Yasak cihazı ya da programı kullanma suçu(m. 245/a)

6-1-7-Risk ve Tehlikeler

Bit kullanırken bir çok risk altın kalabiliriz. Risk ve tehlikelerden korunmak için şunlara dikkat etmeliyiz;

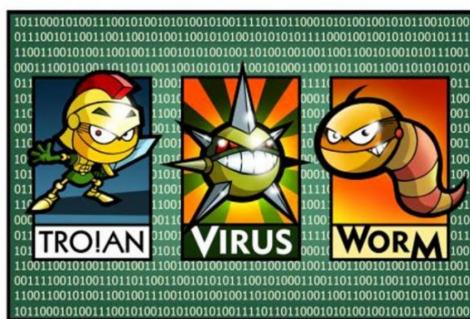
- Bilgi ve belgelerde KVKK'ya uygun paylaşmalıyız.

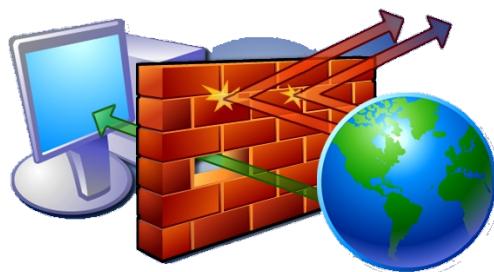
- Kullandığımız bilgilerin telif haklarına göre kullanmalıyız.

- Bilgisayarımızda güncel bir virüs programı kullanmalıyız.

- Güvenlik duvarını açık tutmalıyız.

- Ortak internet aboneliklerini kullanmamalıyız.
- Mutlaka bt cihazımıza şifre koymalıyız.

6-1-7-Risk ve Tehlikeler

- Şifrelerimizi başkalarının tahmin edemeyeceği kadar karmaşık yapmalıyız

Weak Passwords	Normal Passwords	Strong Passwords
accident	AcciDent	Acc1den7
susan	Susan53	.Susan53!
jellyfish	Jelly22fish	Jelly22fi\$h
smellycat	Sm3llcat	\$m3llyc@t
mapleleafs	MapleLeafs	M@pleL3afs
ebay19	ebay.44	%ebay..44
creditunion	CreditUnion	Cr3d!tUniOn

6-1-9-Gizlilik ve Güvenlik

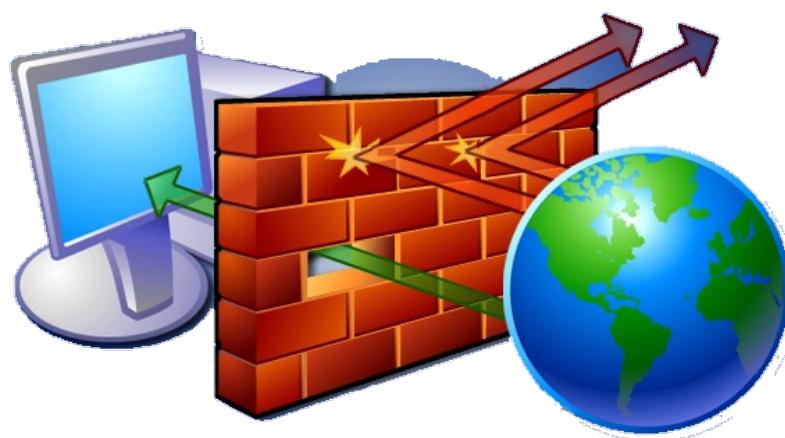
Gelişen dünyamızda, teknolojik gelişmeler özellikle bilişim cihazlarında baş döndürücü şekilde olmaktadır. Bu hızlı gelişim bütün bilgilerin ve işlerin bilişim cihazları üzerinden gerçekleştirilmesine neden olmuştur. Bu durumda bilişim cihazlarının, içindeki bilgilerin korunmasını önemli kılmıştır.

Bilgi ve Veri Güvenliği için şunlara dikkat etmemiz gerekmektedir;

- Bilgisayarımızda güncel bir virüs programı kullanmalıyız.

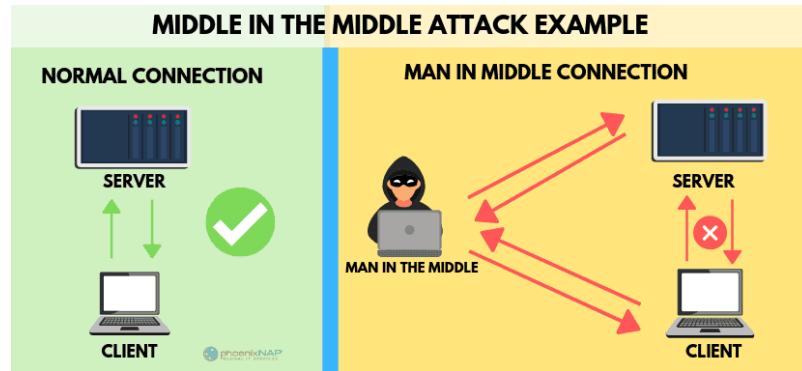

- Güvenlik duvarını açık tutmalıyız.

6-1-9-Gizlilik ve Güvenlik

- Ortak internet aboneliklerini kullanmamalıyız.

- Mutlaka b7 cihazımıza şifre koymalıyız.

- Şifrelerimizi başkalarının tahmin edemeyeceği kadar karmaşık yapmalıyız

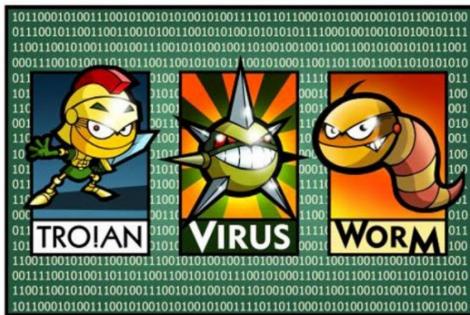
Weak Passwords	Normal Passwords	Strong Passwords
accident	AcciDent	Acc1den7
susan	Susan53	.Susan53!
jellyfish	Jelly22fish	Jelly22fi\$h
smellycat	Sm3llcat	\$m3llyc@t
mapleleafs	MapleLeafs	M@pleL3afs
ebay19	ebay.44	%ebay.44
creditunion	CreditUnion	Cr3d!tUniOn

6-1-9-Zararlı Yazılım

6-1-9-Zararlı Yazılım

Zararlı Yazım

Bt cihazlarına ve içindeki bilgilere zarar veren her türlü yazılıma zararlı yazılım denilir.

Bu yazılımlar;

Virüsler:

Virüsler donanıma ve yazılıma zarar veren yazılımlardır. Dünyaya en fazla zarar veren çernobil(Cih) virüsüdür.

Truva Atı:

Truva atları bilgisayara doğrudan zarar vermez. Fakat bilgisayarın içerisinde dışarısına bilgi gönderir. Kısacası evimize girmiş bir ajan gibi düşünebiliriz. Keylogger Screen Logger en bilindikleridir.

6-1-9-Zararlı Yazılım

Solucanlar:

Solucanların çoğalma tekniğine benzer bir çoğalma yaptıkları için solucan olarak ifade edilmektedirler. bu yazılımların bt cihazlarının kaynaklarını aşırı şekilde kullanması sebebiyle kilitlenme,yavaşlama vb. şikayetlerle karşılaşırız.

Reklamlar:

Kullanıcıların bilgisayar ve internet kullanırken devamlı olarak reklamların gelmesi bilgisayar kullanmaya engel olacağı gibi ayrıca kullanıcıyıda rahatsız etmektedir...

Fidye:

Bilgisayar içindeki bilgileri şifreleyerek para karşılığında şifresini veren yazılım.

Şifreleme Yöntemleri

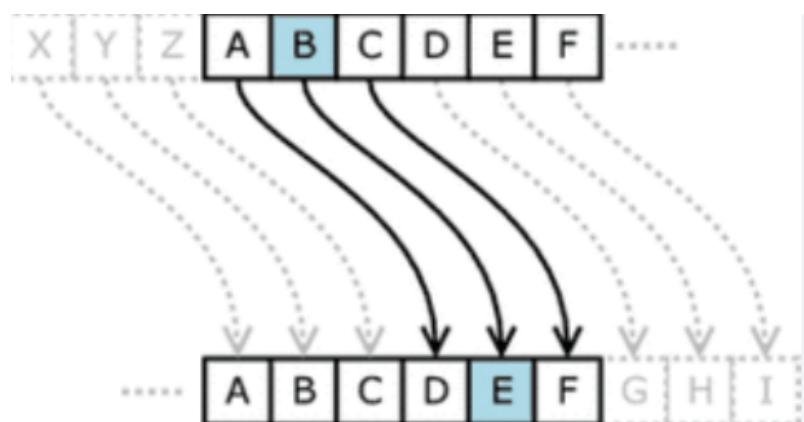
Sezar Şifreleme

Sezar şifrelemesi, metinleri şifrelemek veya şifrelenmiş metinleri çözmek için kullanılan basit bir şifreleme yöntemidir. Bu yöntem, Julius Sezar tarafından kullanıldığı için onun adını almıştır.

Sezar şifrelemesi, her harfi belirli bir sayıyla kaydırarak metni şifreler. Örneğin, bir harfi 1 birim kaydırmak için, A harfi B'ye, B harfi C'ye ve benzer şekilde devam eder. Bu kaydırma miktarı, şifreleme veya çözme işlemi için kullanılan anahtar olarak bilinir.

Örnek olarak, "BABA" kelimesini 1 birim kaydırarak şifreleyelim. B harfi C'ye, A harfi B'ye dönecektir. Sonuç olarak, şifrelenmiş metin "CBCB" olacaktır.

Sezar şifrelemesi, basit ve hızlı bir şifreleme yöntemi olmasına rağmen, güvenlik açısından çok zayıftır. Çünkü şifreleme anahtarı kolayca tahmin edilebilir ve tüm olası kaydırma miktarları denenebilir. Bu nedenle, güvenli iletişim için daha karmaşık şifreleme yöntemleri kullanılması önerilir.

Md5 Şifeleme

MD5 (Message Digest Algorithm 5), bir mesajın veya verinin benzersiz bir karmasını oluşturmak için kullanılan bir kriptografik karma işlemidir. MD5, 128 bitlik bir karma değeri üretir ve genellikle parola veya veri bütünlüğünü doğrulamak için kullanılır.

MD5, bir girdi mesajını alır ve onu bir dizi işleminden geçirerek sabit bir uzunlukta bir çıktı üretir. Bu çıktı, girdi mesajının benzersiz bir temsilidir ve aynı girdiye her zaman aynı çıktıyı üretir. Bu nedenle, MD5, veri bütünlüğünü doğrulamak veya parolaları saklamak için kullanılabilir.

Ancak, MD5 artık güvenli bir şifreleme yöntemi olarak kabul edilmez. Çünkü MD5, çeşitli güvenlik açıklarına sahiptir ve çarpışma saldırılara karşı savunmasızdır. Çarpışma saldıruları, farklı girdi mesajlarının aynı MD5 çıktısını üretebileceği durumları ifade eder. Bu nedenle, MD5 yerine daha güvenli şifreleme algoritmaları kullanılması önerilir, örneğin SHA-256.

Your String	deneme
MD5 Hash	8f10d078b2799206cf914b32cc6a5e9
SHA1 Hash	d88ea461adab9a5d6d2d760f82bbd6b1ba81452e

6-1-11-Ağ ve Paylaşım

6-1-11-Ağ ve Paylaşım

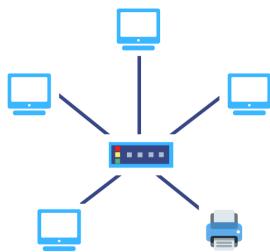
Ağ Nedir ve Çeşitleri?

En az iki bilgisayarın birbirine bağlanmasıyla oluşturulan yapıya bilgisayar ağı denilir.

Genel olarak 3 gruba sınıflandırılabilir.

Yerel Alan Ağları(LAN)

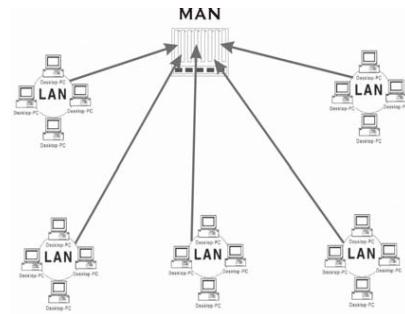
Kablosuz Yerel Alan Ağı(WLAN): Aynı ortamdaki bilgisayarların bağlanmasıyla oluşturulan ağ yapısıdır. Örneğin bilişim laboratuvarı, internet Kafe , ofis vb. yapılar.

6-1-11-Ağ ve Paylaşım

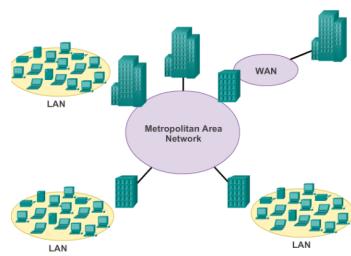
Metropol Alan Ağı(MAN):

Lan ağlarının birleşmesiyle oluşan yağıdır. Örneğin bir şehrin veya ilçenin tamamının birleştirilmiş halidir.

Geniş Alan Ağı(WAN):

Dünyadaki metropol ağlarının birleşmesiyle oluşan yapıdır. Kısacası İnternettir.

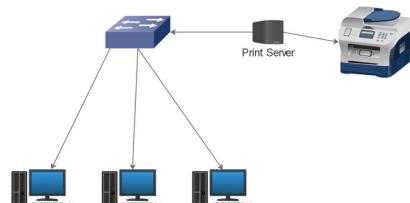

Paylaşım:

Paylaşım bir kaynağın birden fazla bilgisayar tarafından kullanılmasını sağlayan yapıdır.

Bizlere sağladığı avantajlar şunlardır;

- Tek bir kaynağı birden fazla kişi tarafından kullanılması
- Maliyeti azaltır
- İşlem karmaşasını azaltır ve ergonomik bir ortam sağlar.
- Bakım ve onarımı kolaylaştırır.

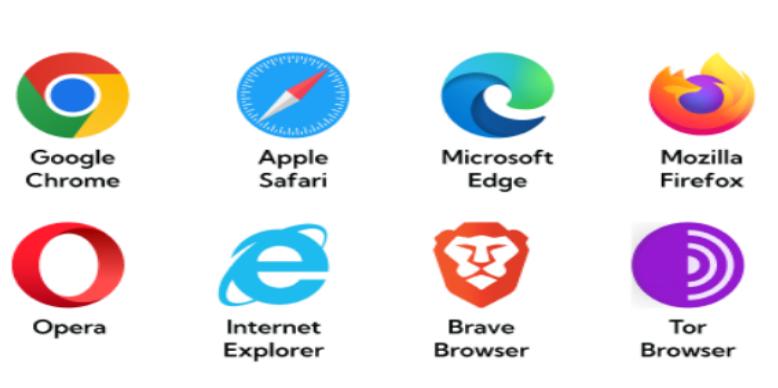

6-1-9-Arama Araştırma

6-1-9-Arama Araştırma

Web Tarayıcıları

İnternette bilgileri görebilmemiz için gerekli olan yazılımlara web tarayıcısı denilmektedir. Dünya genelinde yüzlerce web tarayıcı bulunmaktadır. Fakat sık kullanılanlar şunlardır;

- Google Chrome
- Fire Fox
- Safari
- Opera
- Edge/Internet Explorer
- Yandex
- Brave

Arama Motorları

Web tarayıcılarına aranan bilgilerin bulunup getilmesini sağlayan uygulamalara arama motoru denilmektedir.

- google.com
- bing.com
- yahoo.com
- msn.com
- yandex.com

Web Sitesi Adres Yapısı

İletişim Kuralı

- HTTP HyperText Transfer Protocol Bir internet sayfasına bağlanılacağını gösterir.
- HTTPS HyperText Transfer Protocol Secure Internet sayfasına güvenli bir şekilde bağlanılacağını

Web Sitesi Ad Uzantıları

Web sitesinin içerisinde ne tür bilgi paylaşılmıysa ona göre web sitesi türü almak zorundayız. Sık kullanılan uzantılar şunlardır;

- com(company) --> Herkes tarafından alınabilecek web sitesi türü.
- gov(goverment) --> Resmi kurumlar için kullanılan site türü.
- edu (education) --> Üniversite sitelerinin kullandığı site.
- org (organization) --> vakıf ve kulüplerin kullandığı site türü.
- mil (military) --> askeri kuruluşların kullandığı web sitesi.
- net (network) --> internet ve telefon için kullanılan web siteleridir.
- k12 --> 12 yıllık eğitim veren kurumlar alabilir.

Not: gov uzantılı web siteleri almak için nic.tr web sitesinden izin alınması gerekmektedir.

6-1-9-Arama Araştırma

Web Sitesi Ülke Kodları

Web sitesi isminin sonunda bulunan son iki karakter hangi ülkeye ait web sitesi olduğunu ifade eder.

- tr --> Türkiye
- fr --> Fransa
- de --> Almanya
- ru --> Rusya
- uk --> İngiltere
- us --> Amerika

Not: tr ülke kodunu almak için nic.tr web sitesinden izin alınması gerekmektedir.

6-1-13-İletişim Araçları

6-1-13-İletişim Araçları

Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birlikte iletişim teknolojilerinde de bir çok yeni yollar ortaya çıktı. Bu yollardan en fazla bilişim teknolojileri ile ilişkili olanlar hem yaygınlaştı hemde tercih edilmektedir.

Bunlar;

E-Posta:

E-posta, yazı, ses, film, doküman dosyaları vb. nesneleri başka bir e-postaya gönderen bir servistir. Eskiden zarfla gönderilen mesajların yerini almış durumdadır.

Sohbet:

Bilgisayar başında karşılıklı yazarak yapılan bir teknolojidir. Facebook, whatsapp, messenger vb. uygulamalar ile yapılmaktadır.

Forum:

Bir konu hakkında görüş, yorum, eleştiri, öneri vb. işlemleri yapabildiğimiz Internet siteleridir. Bu sitelerde yazışma yaparken her türlü düşünce, fikir ve psikolojide insanların olabileceğini düşünerek yazılmalıdır. Eba, facebook vb. sitelerdeki duvarlarımız buna örnek verilebilir.

Sesli Görüntülü Görüşme: Sesli ve görüntülü görüşme yapabileceğimiz her türlü uygulamalar bu gruba girmektedir. Whatsapp, facebook messenger, skype vb uygulamalar.

6-1-13-İletişim Araçları

Sanal Ortamda İletişimin Olumlu Yönleri:

- Uzak mesafelerde konferans, eğitim, sağlık vb. faaliyetler yapabiliriz.
- **Uzak mesafelerde iş ve işlemlerden dolayı;**
  - Zaman,
  - Maliyet,
  - Hız vb. kazancımız olur.
- İletişim çok hızlı bir şekilde yapılır.

Sanal Ortamda İletişimin Olumsuz Yönleri:

- Sağlığımız bozulabilir.

- Bilinçli ya da bilinçsiz suç işleyebiliriz.

- Maddi manevi zarara uğrayabiliriz(Dolandırılmak).
- Internette bulunan bilgilerin bir denetimden geçmeden sunulduğunu bilerek değerlendirmeliyiz. Bundan dolayı yanlış bilgilerler yönlendirilebilir veya yanlış bilgilerler iş ve işlemler yapabiliriz.
- Internetten tanıştığımız insanlarla gerçek hayatı zarar görebiliriz.

6-1-13-İletişim Araçları

Bilgi Paylaşım Araçları

İşbirlikli Yazarlık

Sisteme üye olan kullanıcıların yazdıklarıyla oluşan bilgiler topluluğudur. Üye olmayanlar ise içeriği görebilmektedir. En iyi örnek google drive ve wikipedia verilebilir. Bu bilgilerin en önemli sorunu bilgilerin kesin doğruluğunun garanti edilememesidir. Her ne kadar tarafsız, özgür, ücretsiz gibi sloganlarla ortaya çıksa da üyelerin bu ilkelere uyup uymadığının kontrolü yapılamadığından bilgilere kesin doğruluğunu itibar etmememiz gerekmektedir.

Çoklu Ortam Paylaşımı

Sisteme üye olan insanların ses, film yükleyebildiği ve yayinallyabildiği web siteleridir. Bunlar arasında en yaygın kullanılan youtube, instagram, flickr. Youtube google firmasına ait bir web sitesidir. Üye olmayanlar film paylaşımı arayabilir ve seyredebilir. Flickr ise yahoo ait fotoğraf arşivleyebileceğimiz bir uygulamasıdır.

Web Güncelileri(Blog)

Kişilerin günügü olarak ifade edebileceğimiz yapıdır. Tarihe göre arşivleme yapılan bir yapıdadır. Kişi kendi deneyimlerini yayinallyabilir. İzin verilmesi durumunda buna yorum yapılabilir. Eğer bir google hesabınız varsa ücretsiz google veya wordpress blog sitesi açabilirsiniz.

Etiketleme ve Sosyal İmleme

Etiketleme; Konu veya bir fotoğrafa işaret koyarak, kişiyi haber verme ve işaretre tıklanması durumunda da kişi ve konuya ulaşmayı sağlar. Sosyal İmleme; İnternette gezinirken beğendikleri içerikleri işaretleyerek başka kullanıcılara paylaşmasına imkan veren yapılardır. En sık kullanılan reddit ve Delicious'dır.

6-1-13-İletişim Araçları

Sosyal Medya

Sosyal medya insanların üye olup tanıdıklarını kişilerle iletişim kurabildiği ortamlardır. En çok kullanılan web siteleri, facebook, google+, twitter. Bu siteleri kullanırken çok dikkatli olmalıyız. Yaptığımız paylaşım, bir çok kişi tarafından görülecektir. Nazik bir tavır içinde olmalıyız. Kişisel bilgilerimizi vermemeliyiz. Bilişim suçu olarak belirlenen eylemlerden uzak durunuz.

Dijital Kimlik

Internet üzerinden oluşturulan kişisel bilgilerimizi barındıran kimlik kartıdır. Dijital kimliğimiz kişisel bilgilerin yanında eğitim durumu, iletişim bilgileri, ilgi alanları ve iş deneyimleri gibi bilgileri de içerir. Kısacası CV olarak düşünülebiliriz. Dijital kimliğinizi ücretsiz oluşturabileceğiniz servislerden en bilineni LinkedIn'dir.

6-1-14-Sayılarla Oynuyorum

6-1-14-Sayılarla Oynuyorum

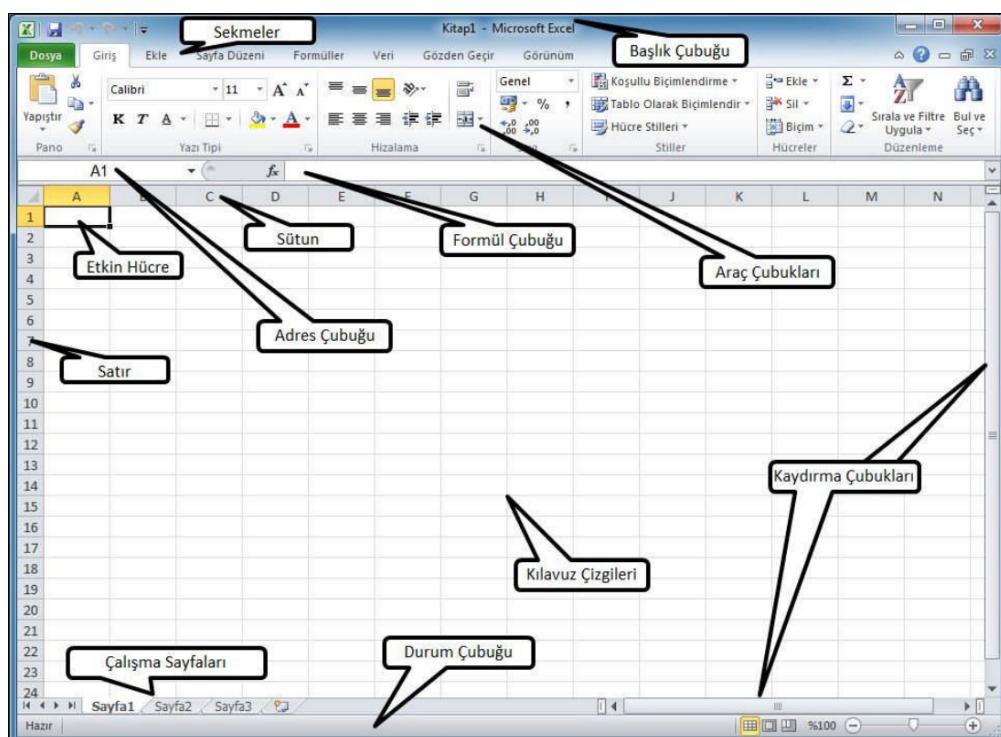
Elektronik Tablolama Programları:

Hesaplama, grafik, veri analizi yapabileceğimiz programlardır.

Sık kullanılan elektronik tablolama programları şunlardır;

- Ms Excel(windows)
- Libre Ofis Calc (linux)
- E-Tablolar(google)
- Wps ofis spreadsheets

Program Ara yüzü:

Sık Kullanılan Fare İşaretleri:

Excelde hücreleri seçili hücrelere göre uyarlama işaretidir.

Sık Kullanılan Fare İşaretleri:

:Taşıma

:Satır yüksekliği ayarlama

:Uyarlama işaretü

:Sütun genişliği ayarlama

:Seçim işaretü

Uyarlama İşaretü:

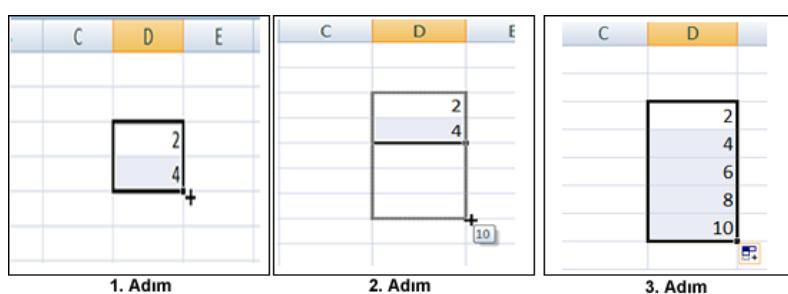
6-1-14-Sayılarla Oynuyorum

Formülleri veya verileri diğer hücrelere uyarlar. Bunlar;

- Sayılar
- Günler
- Aylar
- Formüller
- Özel Listeler
- Tarih

Excelde Sayı Uyarlama

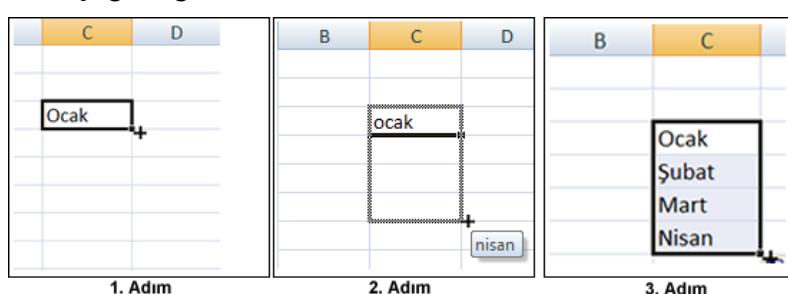
Yandaki resimde sayıların hücrelerde uyarlanması gösterilmiştir. Genellikle uyarlama işlemleri üç aşamada yapılır. Ard arda uyarlanacak iki sayı yazılır ve seçilir. Seçilen hücrelerin en altında bulunan küçük siyah kareye fare getirilir ve + işaretinin çıkması sağlanır. İstediğimiz sayıya kadar aşağı doğru sürüklenecektir.

Not: Uyarlama işlemleri pozitif olacağı gibi negatifte olabilir.

Excelde Ay Uyarlama

Resimde görüldüğü gibi aylar değer hücrelere uyarlanmıştır. Uyarlama işlemleri üç adımda gerçekleşmektedir. İstediğiniz bir ay adı yazılır ve hücre seçilir. Seçili hücrenin alt köşesindeki küçük siyah kare üzerine gelerek + işaretinin çıkması beklenir. Sol tuşa basılı tutularak istedigimiz aya kadar aşağı doğru sürüklenecektir.

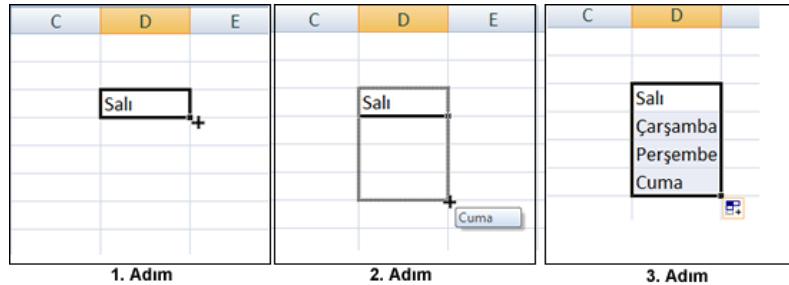

Not: Ay adları özel listelerde bulunmaktadır. Ayrıca istedigimiz bir aydan başlayabiliriz. Son aya gelince liste devam ediyorsa ocak ayına tekrar dönecektir.

Excelde Gün Uyarlama

Yandaki resimde üç aşamada günlerin diğer hücrelere uyarlanması gösterilmiştir. Uyarlama işlemleri üç adımda gerçekleşmektedir. İstediğiniz bir gün adı yazılır ve hücre seçilir. Seçili hücrenin alt köşesindeki küçük siyah kare üzerine gelerek + işaretinin çıkması beklenir. Sol tuşa basılı tutularak istedigimiz aya kadar aşağı doğru sürüklenecektir.

6-1-14-Sayılarla Oynuyorum

Not: Gün adları özel listelerde bulunmaktadır. Ayrıca istediğimiz bir günden başlayabiliriz. Son güne gelince liste devam ediyorsa pazartesi gününü tekrar getirecektir.

Hücre İsimlendirmesi ve Seçimi:

Bir hücrenin adı sütun ve satırların birleşmesinden oluşur. Örneğin aşağıdaki resimde D9 seçilmiş.

	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2								
3				Sarı Alan				
4				2	6	1	3	5
5								2
6				2	3	5		4
7		Yeşil Alan			5		8	1
8				7				0
9								
10								

Sarı Alan: C4:F4 Yeşil Alan: C6:F8 Mavi Alan: H4:H8

6-1-14-Sayılarla Oynuyorum

Temel Formüller:

Formüller = işaretıyla başlar. Not: Formülleri tek tek yazmak yerine uyarlama + işaretini kullanabiliriz.

B	C	D	E	F
1				
2	50	toplam	450	=topla(c2:c5)
3	100	ortalama	150	=ortalama(c2:c5)
4		en büyük	300	=max(c2:c5)
5	300	en küçük	50	=min(c2:c5)
6		hücre sayısı	3	=BAĞ_DEĞ_DOLU_SAY(C2:C5)
7		bos hücre sayısı	1	=BOŞLUKSAY(C2:C5)
8				
9				

Üstte görülen resme göre aşağıdaki formüller yazılmıştır.

Toplama:

- Hücrelerin toplamını alır.
- `=topla(Başlangıç Hucre : Bitiş Hucre Adresi)`
- `=topla(c2:c5)`

Ortalama:

- `=ortalama(Başlangıç Hucre : Bitiş Hucre Adresi)`
- `=ortalama(c2:c5)`

En Büyük:

- `=mak(Başlangıç Hucre : Bitiş Hucre Adresi)`
- `=mak(c2:c5)`

En Küçük:

- `=min(Başlangıç Hucre : Bitiş Hucre Adresi)`
- `=min(c2:c5)`

Boş Say:

- `=boşluksay(Başlangıç Hucre : Bitiş Hucre Adresi)`
- `=boşluksay(c2:c5)`

Değer Say:

- `=bağ_değ_dolu_say(Başlangıç Hucre : Bitiş Hucre Adresi)`
- `=bağ_değ_say(c2:c5)`

6-1-15-Veriler Filtreleniyor

6-1-15-Veriler Filtreleniyor

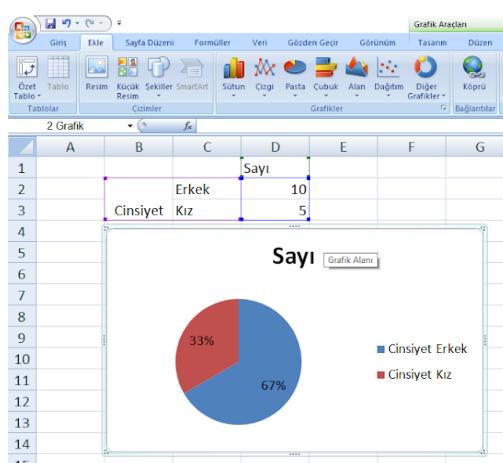
Veri Filtreleme:

Listelerde çeşitli filtrelemeler yapılabılır bunlar;

- Listeler A-->Z veya Z-->A ya sıralanabilir.
- Otomatik iltre kullanılabılır.
- Sayısal Bilgiler Sıralanır
- Alfabetik bilgiler sıralanır.
- Frekansları hesaplanabilir.

Grafik Oluşturma:

İki değeri olan tablolarda pasta grafiği kullanılabilirken birden fazla değer barındıran tablolarda diğer grafikler kullanılabilir ve kullanılmıştır.

- BT.6.4.1.1. Tablolama programının ara yüzünü ve özelliklerini tanıyarak amaca uygun bir tablo oluşturur.
- BT.6.4.1.2. Belirli bir amaç için oluşturduğu tabloyu biçimlendirir.
- BT.6.4.1.3. Oluşturduğu tablo üzerinde hesaplama işlemleri yapar.
- BT.6.4.1.4. Tablodaki verilere filtre uygular.
- BT.6.4.1.5. Amaca uygun grafik türlerini kullanarak veriyi görselleştirir.
- BT.6.4.1.6. Farklı tablolama programlarını keşfeder.
- BT.6.4.1.7. İş birliğine dayalı olarak oluşturduğu belgeyi paylaşır.

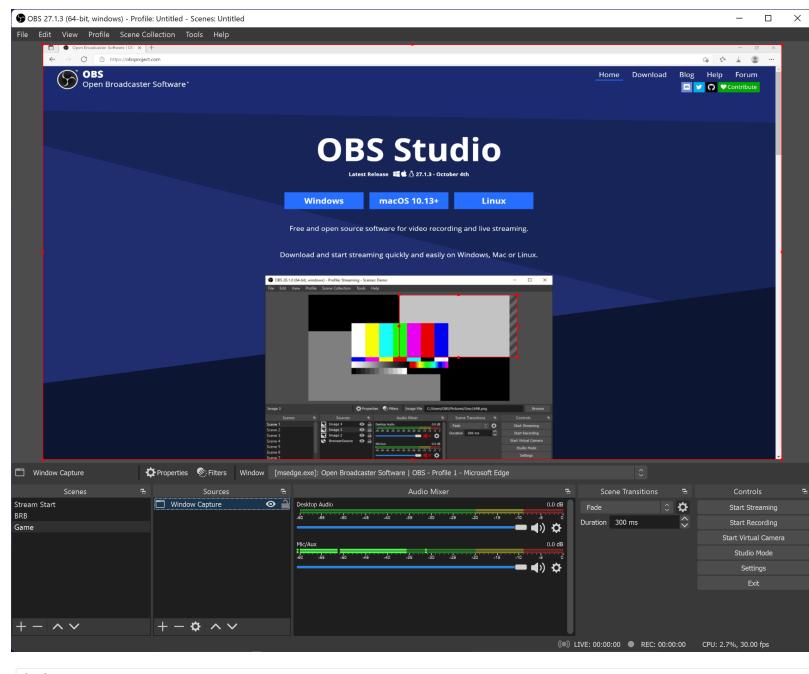
6-1-17- Ses ve Video İşleme

6-1-17- Ses ve Video İşleme

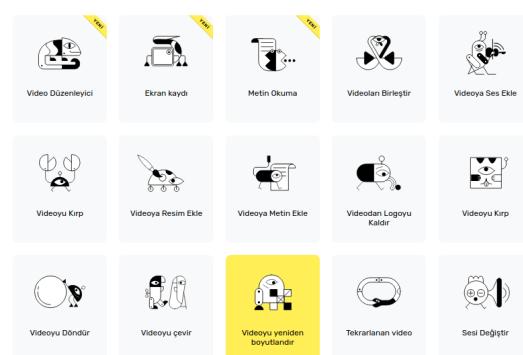
Ses ve Video İşleme Programları

OBS(Çevrim Dışı/Offline):

Birden fazla kaynağı(mikrofon, kamera, web sitesi, video, ekran vb) aynı anda video oluşturma ve youtube vb web siteler üzerinden yayın yapmayı sağlayan bir uygulamadır.

Video Araçları

<https://123apps.com/tr/>

Ses Araçları

Ses ve video Dosya Biçimleri

Ses Türleri

Video Türleri

6-1-18-Video Düzenliyorum

6-1-18-Video Düzenliyorum

Video düzenleme yazılımları

BT.6.4.3.4. Video dosyaları ile ilgili düzenleme işlemlerini yürütür.

BT.6.4.3.5. İş birliğine dayalı olarak oluşturduğu video dosyasını çevrimiçi ortamda paylaşma

Hakkımda

Hakkımda

5. Sınıf Bilişim Teknolojileri Ders Notları.

İletişim

İletişim

<https://github.com/bayramkarahan>

<https://bayramkarahan.blogspot.com>

E-Posta : bayramk@gmail.com